

Om kirkegårdens kontorarbejde 2.

Kirkegårdsinspektør Aage Fich

En stedse standende strid gælder protokoller *eller* løsbladesystemer. De sidste betegner naturligvis en tilpasning til skrivemaskinens og bogholderimaskinens tidsalder.

Under større forhold, hvor et gennemført bogholderi danner grundlag for regnskabs- og registreringsarbejde, vil løsblade givetvis være arbejdsbesparende; men forudsætningen må være en arkivering, der giver den størst mulige sikkerhed mod, at noget blad forsvinder.

Den her foretagne gennemgang af kontorarbejdet og dets vilkår tager imidlertid ikke sigte på de store kirkegårde, hvor man har et gennemført, selvstændigt bogholderi, men på små og mindre kirkegårde, hvor arbejdet skal udføres af personale med kun begrænset bogholderimæssig uddannelse.

Under sådanne forhold vil protokol-systemer yde størst sikkerhed på grund af bladenes faste indbinding. Det gælder først og fremmest kirkegårdsprotokollen, som i Danmark må sidestilles med kirkebøger. Det må heller ikke glemmes, at kirkegårdsprotokoller er offentlige dokumenter af historisk betydning.

At dette forhold tillægges vægt, fremgår af, at kirkebøger i Danmark skal føres i 2 enslydende eksemplarer, som af hensyn til brandfare ikke må opbevares under samme tag.

Enhver foretagen begravelse, urnenedsættelse, forlængelse af fredningstid eller inddragelse af gravsted skal indføres i *kirkegårdsprotokollen*. Det skal ske ved angivelse af 1) gravstedbetegnelse, area antal kiste- eller urnepladser, 2) gravfæsterens stilling, fulde navn og adresse, 3) hjemfaldsdato, 4) angivelse af beløb og tidspunkt for betaling, 5) afdødes stilling, fulde navn, bopæl og dato for begra-

velsen, helst også fødsels- og dødsdato, 6) placering og dybde af kiste eller urne.

Det vil være rigtigst, at protokolbladene er trykt med kolonner og tekstangivelse foroven, så indføring af data sker ensartet for alle gravsteders vedkommende. Der findes forskellige protokolblade. Enkelte begravelsesvæsener lader trykke efter eget behov.

Tiltalende er det, at der benyttes standardblad overalt. Foreningen for kirkegårdskultur forhandler protokoller eller uindbundne blade til indbinding efter den enkelte kirkegårds behov. Disse protokolblade tilgodeser ethvert behov.

Protokollerne skal selvfølgelig være forsvarligt indbundne og med metalglideskinner i underkanterne. Man må stadig huske, at de skal vare „evigt“.

Når begravelsen m. m. er registreret i kirkegårdsprotokollen, melder det spørgsmål sig tid efter anden, hvordan man lettest finder det enkelte gravsted eller foretagne begravelse i protokollen, når foreliggende oplysninger om dets data er mangelfulde.

Her kan gås mange veje. Register i protokollen er givetvis en hjælp; men det er ligesom kartotek over de begravede behæftet med den væsentlige mangel, at de kun gør fyldest, når man kender fulde navn på den afdøde. Og hvor ofte gør de efterlevende det?

Det forekommer derfor lettest, at man i en protokol med bogstavregister til f. eks. 10—20 års begravelser indfører de afdødes navne kronologisk under det respektive bogstav. Det gøres gældende, at det ikke er „tidssvarende“, men kan det ikke være ligegyldigt?

Hvis registerprotokollen indeholder 10 blade under bogstav H og 3 blade under O, kan der indføres 800 og 240 navne un-

der henholdsvis H og O, og det rækker langt.

Her er også brug for kolonner til 1) år og dag for begravelsen, 2) afdødes efternavn, fornavne, for gifte kvinder endvidere pigenavn, 3) stilling, 4) alder, 5) gravstedbetegnelse.

Ved forespørgsler tager det ikke lang tid at gennemløbe navnene under et bogstav for en halv snes år. Meget taler for, at dette „døderegister“ føres på kirkegården, idet lettelsen langt overstiger den ringe ulejlighed, det er at holde denne protokol a jour-ført.

Den tredie i rækken må blive *kolonnekassebogen*. Man vil måske foretrække at føre en kassejournal med kun 2 talkolonner og så daglig overføre indtægter og udgifter til den egentlige kassebog. Det må afhænge af den enkelte kirkegårds behov, om man vælger den ene eller de to, eller man vil foretrække plankartoteket til specifikation af beløbene.

Kassejournalen skal imidlertid føres, og *intet* beløb må gå ud eller ind uden straks at blive bogført. Også her ses bort fra maskinboghoderier. Noget generelt om, hvor omfattende specifikationen bør være, kan ikke siges. Kun dette, at protokoller med ca. 8 dobbeltkolonner gør det muligt at udskille indtægter og udgifter overskueligt.

Kræves der mere, må man hellere gå over til at føre regnskabet i plankartotek med dets ubegrænsede muligheder for specifikation, men kassejournalen er grundlaget.

En begravelse omfatter så mange enkeltheder i aftalen, at det vil være ønskeligt, om den har sin egen side i „*gravbogen*“. Det er i og for sig ingen dårlig ordning, at alt vedrørende en bisættelse, begravelse, brænding eller urnenedsættelse samlet på eet blad, som arkiveres i brevordner, ringbog eller på anden måde, men aldrig løstliggende i kasse.

Gravbogen kan omfatte eet eller flere år, som nævnt med hver begravelse o. lg. indført på sin egen side, — og fortløbende.

Ved bestilling af begravelser er det almindeligt, at der henvises til en tidligere begravelse som forbillede. På kirkegården bør man da indenfor et mindstemål af tid kunne redegøre for, hvordan den foregik.

Gravbogen bør affattes efter det stedlige behov. Formålet må være at finde en form med trykt tekst for alle forekommende oplysninger for at undgå forglemmelser. Det ses let, hvis nogle rubrikker ikke er udfyldt.

Det vil altid være ønskeligt, at en protokol, bortset fra kassejournalen, har en lang brugstid. Meget kan opnås ved, at de lodrette kolonner omfatter *alle* data, så hver indføring kun kræver een vandret linje.

De nævnte 4 protokoltyper bør nok være maximum på kirkegårdskontoret, idet det altid vil være mere tidskrævende at indføre i protokol end på kartotek kort eller i plankartotek. Når de alligevel må anbefales, er det ikke mindst ud fra sikkerhedshensyn.

Det vil da også fremgå af ovenstående, at de 3 protokoller angår begravelser og kun den ene kasseregnskabet.

Man må have for øje, at ordre- og regnskabsarbejde vedrørende gravsteder bør henvises til kartotek kort som anført i den foregående artikel (VK 20 side 13—15).

Regnskab vedrørende folkehold og aflønning bør føres i plankartotek med de omtalte letudskiftelige omblade.

Svenske kirkegårde drives stort set mere end de danske på socialt grundlag. Dette medfører en mere omfattende regnskabsføring, som forudsætter brugen af flere specificerede formularer.

På *Föreningen Sveriges Kyrkogårdsföreståndares kongres i Karlstad 1959* var

fremlagt et omfattende sæt protokoller og formularer til lølblade udarbejdet af fhv. kyrkogårdsföreståndare *Hilding Claesson*.

De var alle affattede på samme grundlag som angivet i nærværende artikel, og de vil utvivlsomt dække et stort behov i Sverige. I Danmark er det muligt at gøre det enklere.

Man ser anvendt et utal af protokoller eller ordre- og regnskabsbøger på kirkegårdskontorerne. Et stort antal af dem

kan med fordel undværes. Som eksempel kan nævnes de traditionelle hovedbøger, ordrebøger og lønningsprotokoller.

Vi vedgår stadig, at målet er enkel, arbejdsbesparende og billig arbejdsform, men glemmer ikke sikkerhedsmomentet, og at det træder tydeligst frem i gravsteders og begravelsers data.

Derfor synes de nævnte 4 protokoller påkrævede, — men *kun* dem.

Næste artikel vil omhandle regnings- og ordrekuponer samt formularer.

★

★

★

Fra gravskrifternes og dødsannoncernes verden

I. Lund Madsen

(fortsat fra side 20)

Af lignende art som det s. 20 anførte er følgende gravskrift over en engelsk urmager:¹⁶⁾

Her ligger i horizontal Stilling
den ydre Kasse af
George Routhleigh, Urmager,
hvis faglige Dygtighed var en
Ære for hans Profession.
Ærlighed var hans Drivfjeder og Klogskab
hans Regulator
i alle Livets Handlinger.
Menneskekærlig, ædelmodig og gavmild
standsede han aldrig i sin Iver
for at lindre Nøden.
Saa ædle var hans Følelser,
at han aldrig gik forkert,
undtagen naar han blev sat i
Gang af Folk,
som ikke kendte hans Nøgle.
Ellers var han let at faa til at gaa
rigtig.
Han forstod at benytte Tiden saa
godt
at hans Timer gled af Sted
i en fortsat Kreds
af Fryd og Glæde,
indtil et uheldigt Minus satte
Punktum for hans Tilværelse.
Han gik bort fra dette Liv
14. Nov. 1802
i sit 57de Aar
trukket op
i Haab om at blive taget ved
Haanden af sin Skaber,
og omhyggeligt rensat, repareret, og
sat i Gang
i den kommende Verden.

De pragtfulde gravmæler og deres lange og forherligende talemåder faldt dog ikke i alles smag, og på den nu nedlagte Holmens Kirkegaard fandtes der en gravsten over „Kongelig Søe Krigs Cancellie Secreter og Chef for Søe Étatens 2det Departemens Contoir Adolph Fibiger og Hustru“, hvorpå der til sidst læses: „Naar Du blendet af de andre Gravstenes Pragt, mæt af deres lange Fortællinger, har trætet dit Øje, og din Troe, da nedlad dig paa denne beskedne Sten, den byder dig blot Hvile og godt Nabolag.“¹⁷⁾

En mængde indskrifter har et let komisk anstrøg over sig, som f. eks. når der på en gravsten fortælles, at „Herunder hviler en rask og munter Dreng“¹⁸⁾, eller følgende:¹⁹⁾

„Herunder hviler Kirstine Marie Jensdatter, f. d. 4. December 1820, d. d. 28. Juni 1845. Hun døde paa en meget ubejlig Tid midt i Høhøsten.“

På et gravminde i Dalum kirke over pastor *Jakob Lauritzen Hjort* læses bl. a.:²⁰⁾ „Velsignedes med 6 Børn udi 3 fornøvelige Ægteskaber.“ Til oplysning om de „fornøvelige Ægteskaber“ skal meddeles, at den gode præstemand hver gang giftede sig både gods og guld til.